ACC. N:R M. 11406:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sägen: Stora kustrum.

En ung bonddräng gick en gång ute och hans väg låg förbi ett högt berg, och som han kom till berget fick han se att en flicka satt der uppå och kammade sitt hår, då sade han: där sitter min Fästemö, och så gick han sin veg och tängte ick vidare på hvad han hade sagt, dagen derpå kom det till honom en Gubbe, som frågade honom om han ville stå vid sina ord, men drängen visste intet hvad han menade utan frågade Gubben hvad han hade sag som han skulle holla ord med, då påminnade Gubben honom hvad han sade ner han gick förbi berget dagen förut, och frågade honom ytterligare om han ville holla ord med det: och som drängen merkte att det intet var en Menniska utan ett Troll så tordes han inte annat än sega ja. och då kom de öfverens om ner han skull komma till berget, der hon först skulle döpas och sedan vigas vid honom, ty han skull hafva Präst med sig; på utsatt dag gick han med Prästen dit, och då kom Gubben med sin Doter ut och hon Döptes , då ville Gubben att Prästen också skulle döpa honom men det ville ej prästen ty han tyckte att han var för gammal Gubben gret och bad men det hjälpte ej Prästen ville intet, utan så vigde han de andra och så gick han sin väg; karlen och hans hustru lefde mycket illa, hon var alltid beskedlig men han deremot mycket obeskedlig emot henne,

ACC. N:R M. 11406:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slog henne ofta och kallade henne träll; då kom Gubben alltid dit och var ond och bannade sin måg, en gån skulle han och hans hustru sko sina hästar, då var det en sko som var för liten, hvarföre hustrun bad sin man att hon skulle få låna skon, men han var ond på henne och sade: du Troll vad skall du med den, hon svarade ingen ting utan bara tog skon, och först böjde honom rak och sedan krokig igän, och sade: profva nu om skon är lagom, då blef karlen rädd och sade åt hänne: jag har så monga gånger varit obeskedlig mot dig och slagit dig och du har aldrig sag någon ting och du är ändå så mycket starkare än jag att du kunde göra med mig hvad du hville; då svarade hon och sade: att det kunde hon visst men att hon intet ville ty det var han som hade fört henne till Dop och Christendom och att hon således intet ville vara obeskedlig mot honom, ner han såg att hon var så beskedlig blef han det med, och från den stunden lefde de alltid vel och enigt; ner hennes far såg det så blef han så glad, och förde alltid någonting med sig ner han kom till dem, och gaf dem så mycket vackra saker.

ACC. N:R M. 11406:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sjön: plåga med näcken.

Bland folket är den tron, att en gång för länge sedan skall her på Strömsrum ofta hafva synts en mycket vacker häst som var ovanligt spak, ingen visste var ifrån han kom eller vems han var derföre trodde de att det var Näcken och för att försöka tog de honom en gång och spände för en harv, och så länge han hade selen på sig kunde han ej gå ifrån dem utan de harvade all åkeren med honom; men första de släpte honom sprang han i ån och syntes aldrig mera.

Sjön av Strömkarlen.

En gång skull en kar gå förbi en ström, och bäst han gick, fick han höra en mycket vacker musik och sång, och ner han såg ditåt hvarifrån sången kom, fick han se hvar strömkaren, i en ung mans gestalt satt på vatnet och spelade, och sjöng: jag spelar och jag väntar jag spelar och jag väntar; då frågade karen vad han väntade på, och fick till svar, att han väntade på salighet: varpå karen svarade att det vore intet vert att han spelade ty han blev ändå aldrig salig; då blef Strömkarlen mycket ledsen och slog sin fiol sönder, men karlen gick till Prästgården och talade om det för Prästen, hvilken sade att det vore synd om strömkarlen, och att han skulle gå och sega honom att han också en gång skull blifva salig. Då gick karlen dit och sade det åt strömkarlen,

ACC. N:R M. 11406:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hvilken blef mycket glad, och bad karlen vänta så skulle han gå till en annan ström efter en fiol som han hade der, och då skull han spela för honom, men han ville inte vänta utan gick sin veg.

En annan lika dan hendelse omtalas, blott med den olikheten att karlen hade svarat strömkarlen: så mycket blir du salig som det växer löf på min käpp, men ner han hade gått en liten stund så var käppen grön af löf då gick han tillbaka och sade det åt strömkarlen som blef mycket glad deröfver.

ACC. N:R M. 11406:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

cf Sa 441

IGELKOTTEN.

Det var en gång en bonde och hans hustru, som icke hade några barn och deröfwer woro de mycket ledsna; en dag hade bonden warit ute i skogen och der fick han se en igelkott, den tog han hem med sig och sade till qvinnan: här har du denne efter vi inga barn hafwa; och qvinnan gaf honom mjölk och några trasor i spiswrån att ligga på och så war han hos dem hela wintern. Andra wåren kom bonden in en dag och sade: "Jag wet icke hwem jag skall få att wakta fåren i år." "Det skall jag göra", sade igelkotten. "Dertill är du alldeles för liten, det kan du icke", swarade bonden. "Å jo låt mig försöka. Och så körde han ut fåren på sådant bete som ingen annan wisste om och de blefvo så stora och feta att man hade aldrig sett sådana får förr. Så kom det en grefve och reste genom den skogen der igelkotten gick med sina får, och då han fick se de stora feta fåren sade han till ett par af sina drängar: "sådana får har jag aldrig sett förr, wi skola taga ett par af dem med oss och då jag får weta hwem som rår om dem skall jag betala så mycket han will hafwa. Då igelkotten hörde detta, der han låg i gräset så att han icke syntes, ropade han: "Stockar och stenar falle på den som tager mina får!" Och då började det att braka och bullra i skogen så att grefven och hans folk blefwo så rädda att de icke wisste

ACC. N:R M. 11406:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hwad de skulle göra, men då sade grefven: "Hwem du är låt mig bara komma undan med lifwet så skall du gerna få mïn yngsta dotter!" Håll ord med det i dag tre år till," sade igelkotten, grefwen lofwade det och så blef det tyst i skogen och han for sin wäg.

Om hösten kom igelkotten hem med fåren och aldrig hade bonden sett sådana får, han blef så glad deröfwer och tackade igelkotten och wisste icke huru wäl han wille göra honom derför. Han gjorde honom en liten säng att ligga i och deri lade qvinnan en dyna och han fick det så bra; och så gick det wintern öfwer. När wåren kom sade bonden en dag: "nu vet jag icke hwem jag skall få som går wall med mina oxar." "Det skall jag göra," sade igelkotten. "Ja", sade bonden, "nog kunde du bra walla fåren, men oxarna som äro så stora, dem kan du icke gå wall med; "å jo" sade igelkotten, "låt mig bara försöka." Det fick han då och så körde han dem på sådant bete, som ingen annan wisste om och oxarna blefwo så feta och stora att ingen hade sett sådana oxar förr. Så kom det en dag en hertig och reste igenom den skogen der igelkotten war med oxarna. När han fick se de stora oxarna som woro så feta att han hade aldrig sett sådana oxar undrade han hwem som rådde om dem, men då han ingen såg till, för igelkotten som låg bland buskarna såg han icke, så sade han till sitt folk att de skulle gå och taga ett par av de vackraste

ACC. N:R M. 11406:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

oxarna, när han bara fick weta hwem som egde dem, skulle han betala hwad han wille hafwa för dem. Men då igelkotten hörde detta, ropade han: "Stockar och stenar falle öfwer dem som will taga mina oxar!" och det blef ett sådant förfärligt buller och brak i skogen att det hördes lång wäg och hertigen och hans folk blefwo så rädda att de wisste ick hwad de skulle göra; då sade hertigen: "Ack hwem du är, låt oss bara med lifvet komma härifrån så skall du gerna få min yngsta dotter!" "Håll ord med det i dag twå år till", sade igelkotten, hertigen lofwade det och då blef det tyst i skogen och de kunde fara sin väg. När hösten kom körde igelkotten hem oxarna och aldrig kunde bonden nog tacka honom för sådana oxar hade ingen sett förr. Qvinnan gaf honom ofta ägg, för det tyckte han så mycket om. Så gick wintren förbi och wåren kom. "Om jag nu wisste hwem jag skulle få som gick wall med mina hästar i sommar." "Det skall jag göra", sade igelkotten. "Wisst har du kunnat gå wall med får och oxar och gjort det bättre än någon annan, men hästar som både äro stora och ostyriga, dem kan du icke gå wall med." "Jo men låt mig bara försöka," sade igelkotten. Det fick han då och körde dem till sådant godt bete som ingen annan kunde finna på och både de gamla hästarna och fölungarna blefwo så stora och feta att det riktigt sken af dem och aldrig hade någon sett så wackra hästar förr. Så kom en dag en kung och for den wägen fram der igelkotten

ACC. N:R M. 11406:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick wall med hästarna och då kungen fick se dem blef han så förundrad ty ingen af hans hästar war på långt när så wacker och fet som de som gingo der och ingen syntes till som rådde om dem för intet såg han igelkotten som kröp der bland gräs och buskar och intet hade han ändå kunnat tro att det war han som gick wall med de stora wackra hästarna. Och kungen wille så gerna hafwa några af dem att han sade till sitt folk att de skulle gå och taga ett par och föra med sig, bara han fick weta hwem som rådde om dem, skulle han gerna betala så mycket han wille hafwa. Men då de skulle försöka att taga några af hästarna, så ropade igelkotten. "Stockar och stenar falle öfwer dem som will taga mina hästar!" Och det blef ett sådant förskräckeligt buller och brak i skogen att de trodde hela skogen skulle falla på dem och de blefwo så rädda att de icke wisste hwad de skulle göra utan kungen ropade: "Hwem du än är låt oss bara komma med lifwet härifrån, så akall du gerna få min yngsta dotter!" "Håll ord med det i dag ett år till!" sade igelkotten och så fort kungen hade lofwat det blef det tyst och stilla i skogen och de fingo fara derifrån och woro glada att de icke blifwit ihjelslagna.

När sommaren war förbi och hästarna icke mer kunde wara ute körde igelkottem hem dem, men bonden kände icke igen sina hästar så stora och wackra hade de blifwit och ingen hade sett så

ACC. N:R M. 11406:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

wackra hästar förr och både bonden och bondqvinnan woro så glada och gjorde allt det goda de kunde åt igelkotten och så war han der den wintern också. Men när det blef sommar igen sade han till bonden: "Nu will jag härifrån." Ja bonden tyckte det var ledsamt, men när han icke wille wara der längre kunde han icke hålla honom qvar utan frågade bara om han inte kunde göra honom något som han tyckte om? "Jo" sade igelkotten, "will du ge mig en stor grytslef och twå wackra tuppar." Ja det fick han gerna. Så spände han tupparna för grytslefven, tog farwäl af far och mor och körde derifrån och tupparna sprungo och flaxade med wingarna. Och så kom han till der grefven bodde, då stod den yngsta dottorn på trappan och grät och ynkade sig. "Hvad gråter du för?" sade igelkotten. "Jag må wäl gråta", sade jungfrun, "som skall hafwa ett sådant kräk som du är till man." "Det behöfver Du icke gråta för." sade igelkotten, " för jag will intet hafwa dig så illa som du lipar; gå in till din far och säg honom att om han ger mig min grytslef half med gulldpenningar, så skall jag fara min wäg." Det lofwade hon och sprang till fadren, som gerna wille gifwa penningarna; de lade dem i slefwen, igelkotten satte sig ofwanpå och körde sin wäg; och så kom han till hertigens gård der gick det på samma sätt, jungfrun stod på trappan och grät och när han frågade hwarföre, sade hon: "Skulle jag icke gråta och jämra mig, som skall hafwa ett sådant styggt kräk som

ACC. N:R M. 11406: 10,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

du till man." "Det behöfwer du icke gråta för, sade igelkotten, "för jag will wisst intet hafwa dig till hustru, som så lipar och ser illa ut som du; bed din far ge mig min slef full med gullpenningar, så skall jag fara min wäg." Ja det skyndade hon sig att göra och hertigen gaf dem gerna för att slippa en igelkott till måg; de lade slefwen full med guldpenningar , igelkotten satte sig ofwanpå och for sin wäg. Och så for han till kungsgården; när han kom dit stod prinsessan på trappan och wacker war hon som en dag; när hon fick se honom komma körande och tupparna springa och flaxa med wingarna, tyckte hon det såg så lustigt ut att hon började att skratta och då han stadnade sprang hon till honom och lyfte upp upp honom och kysste honom; och då blef han den wackraste prins; för han hade förut warit förtrollad och derifrån kunde han icke bli löst förr än en jungfru af egen wilja kysste honom. Men nu må man tro att det blef ett bröllop, som war stort och räckte i många dagar. Och då det war slut reste både prinsen och prinsessan till bonden och hans hustru och tackade dem för att de warit wänliga emot honom medan han war igelkott; och så gaf han dem alla de gulldpenningar han fått af grefwen och hertigen. Sedan kungen dog, blef han kung och de lefde lyckliga i många många år.

ACC. N:R M. 11406 ://.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Au 313

PRINSEN OCH LILLA NORA.

Det war en gång en kung, som war ute på en sjöresa, och på en gång stadnade fartyget och ingen kunde begripa huru det kom sig; men så såg kungen ner i sjön wid aktern och då fick han se hur haffrun satt der och höll fartyget så att det war alldeles stilla fast seglen woro uppe och winden god. Då bad han henne släppa fartyget så att han kunde fara hem, ja det lofwade hon om han wille ge henne det första som mötte honom då han kom hem. Detta lofwade kungen, ty han hade en liten hund, som alltid brukade springa och möta honom ett långt stycke ifrån kungsgården, då han kom hem; och fast han höll af hunden kunde han ändå gifwa henne den för att fortsätta resan. Och när han hade låfwat att haffrun skulle få den förste som kom emot kungen wid hemkomsten, så släppte hon fartyget och de seglade widare. Men när de då kommo hem, så kom icke den lille hunden, som wanligt emot kungen, utan hans enda barn en gosse, både wacker och snäll, och som kungen höll så mycket af. Då kan man weta att det blef stor sorg på både kungen och drottningen, men det hjelpte icke, hwad annat de bjödo haffrun den lilla prinsen wille hon hafwa; och på utsatt dag kom hon och hemtade honom med sig ned i hafwet. Der var han nu i flere år så att han blef fullväxt. Haffrun hade

ACC. N:R M. 11406:12,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

två döttrar, stora och fula båda två, men så var der en annan flicka som hette lilla Nora, det war en prinsessa ,hwilken hon hade röfwat från föräldrarna då hon war ett litet barn, hon hade sedan warit hos haffrun, sett alla hennes konster och lärt sig mycket trolleri, fast haffrun icke wisste det.

När nu prinsen war blifwen stor, så wille haffrun att han skulle gifta sig med en af hennes döttrar, derför sade hon till honom att om aftonen när det war mörkt skulle hon ställa alla tre flickorna i rad i ett mörkt rum och så skulle han säga hwilken han wille hafwa, utan att kunna se dem; häröfwer blef prinsen ledsen, ty han och lilla Nora tyckte så mycket om hwar-andra och nu kunde det ju hända att han i mörkret tog en af haf-fruns döttrar. Men då lilla Nora gick förbi honom en gång den dagen hwiskade hon wid honom: "I afton ställer gumman mig till höger, tag mig du." När han då om aftonen skulle gå in och wälja hwilken han willw hafwa af de uppställda flickorna, sade han: "jag will ha den som står till höger." När haffrun hörde det blef hon förtretad och sade: "Wi skola göra om det i mårgon afton. Men den dagen sade lilla Nora till prinsen: "i afton ställer gumman mig till wenster tag mig du." När han då skulle wälja sade han: "jag will ha den som står till wenster." Haffrun blef ond och sade: "wi skola göra om det i mårgon." Den dagen sade lilla Nora: "i afton ställer gumman mig emellan, tag mig du."

ACC. N:R M. 11406:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så sade prinsen när han skulle wälja: "jag will hafwa den som står emellan." Men då blef haffrun så ond att hon beslöt att döda lilla Nora, och sade till henne: " i mårgon skall wi baka, stig tidigt upp och elda ugnen alldeles full med wed och när det brinner som bäst säg mig då till." "Ja", sade lilla Nora, men hon förstod väl att gumman wille kasta henne i ugnen; derföre sade hon till prinsen: "Nu få wi lof att fly i natt, men du skall göra allt som jag säger dig, annars går det oss illa." och det lofwade han. När då haffrun och döttrarna somnat så täppte hon wäl till alla fönster med täcken och dynor, så att ingen dager skulle komma in, och så gjorde hon tre halmdockor och ställde den ena i sin säng, den andra bredwid sängen och den tredje wid ugnen; och så trollade hon så att de kunde säga några ord hwardera. Och derefter skyndade hon sig bort med prinsen det fortaste de kunde.

När då haffrun waknade om morgonen, så war det alldeles mörkt, efter alla fönstren woro tilltäppta; men hon ropade ändå: "Nora!" "Ja" swarade den halmdockan som stod i sängen. "Är du intet uppe än?" sade haffrun. "Jo jag står i sängen"; sade dockan. Då lade gumman sig att sofwa igen, när hon då waknade och såg att det ännu war så mörkt, trodde hon att sofwit bara en liten stund; då ropade hon: "Nora!" "Ja," swarade den halmdockan som stod wid sängen. "Är du icke uppe än?" "Jo jag står wid sängen," sade

ACC. N:R M. 11406:14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dockan. Då lade gumman sig att sofwa och sof ända till andra mårgonen. När hon då waknade och det ännu war lika mörkt, ropade hon "Nora!" "Ja," swarade den dockan som stod wid ugnen," "Är du icke uppe än?" "Jo jag står wid ugnen," sade halmdockan. Haffrun försökte att somna, men kunde icke, och så steg hon upp, och då fick hon se hur det stod till, och hon blef så ond, så ond; och prinsen och lilla Nora de woro borta och hade fått ett docktigt försprång. Man haffrun sade till sin yngsta dotter: "Skynda dig och gå i fatt dem, och hwad du får se så är det dem, och du skall taga det med dig." Prinsen och lilla Npra gingo tillsammans och det war en slätt så stor att den aldrig wille taga slut. Då sade lilla Nora till prinsen: "Se tillbaka om du ser något." "Ja", sade han, "jag ser som ett litet swart moln bakom oss." "Det är haffruns yngsta dotter, men det är icke farligt," sade lilla Nora, "nu skall du bli en grindstolpe och jag skall bli en grind," och de blefwo det. När då haffruns dotter kom dit och icke såg annat än grinden, sade hon: "har ni sitt någon gosse och flicka gå förbi?" men grinden bara slog upp och igen, upp och igen. Och då gick hon hem. Då sade haffrun: "har du dem med dig?" "nej", sade hon, "jag kunde icke hitta dem." " "Såg du ingenting?" sade modern. "Nej ingenting annat än en grindstolpe och en grind som flög upp och igen, upp och igen."

ACC. N:R M. 11406:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Å, så dum du är!" det war dem och du skulle tagit dem med dig. Men gå du" sade hon till den äldsta dottern; "skynda dig och hwad du får se, är det dem, och du skall taga det med dig." Ja hon gick det fortaste hon kunde. När nu pojken och lilla Nora gingo, så sade hon till honom: "Se dig tillbaka om du ser något?" "Ja" sade han, "jag ser som ett litet större swart moln bakom oss." "Det är haffruns äldsta dotter," sade lilla Nora, men det är icke farligt, gör du bara som jag säger. Nu skall du bli en kolmila och jag skall bli en kolpojke", och så blefwo de det. När då haffruns äldtsa dotter kom dit, sade hon: "Ha ni sett någon gosse och flicka gå förbi?" Men kolpojken gick bara och rörde i kolen och sade: jag wässer min kol jag wässer min kol." och hur mycket hon frågade, så fick hon intet annat swar, och när hon icke hittade dem, så gick hon hem igen. Då frågade modern henne om hon hade dem med sig, "nej jag kunde icke hitta dem." "Såg du ingenting som kunde wara dem?" "Nej jag såg ingenting mera än en kolmila och en kolpojke och huru jag frågade honom om han sett någon gosse och flicka, så swarade han bara: jag wässer min kol, jag wässer min kol." "Ack så dum du är, det war ju dem och du skulle hafwa tagit dem hit. Men jag får wäl lof att gå sjelf sade gumman; och så for hon åstad allt hwad hon kunde. När nu prinsen och lilla Nora gingo, så bad hon honom se sig tillbaka; "ja nu ser jag som ett stort stort swart moln

ACC. N:R M. 11406: 16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bakom oss." sade han. Då sade lilla Nora: "Det är haffrun sjelf, nu är det mycket farligt; men wi skola försöka att hinna till den lilla sjöm som är här framför oss och gör du bara som jag säger dig." Ja de hunno nätt och jemt till sjön och då gjorde hon prinsen till en anddrake och sig till en and och så summo de ut i wattnet just som haffrun kom till sjön. Nu har hon wäl makt i hafwet, men detta war en insjö och der hade hon ingen makt, utan hon lockade så wänligt hon kunde och strödde korn åt dem, men de kommo icke; då tänkte hon: ja jag skall wäl få Er ändå, och derpå lade hon sig ned att dricka och drack så att wattnet började att sjunka allt mer och mer i sjön, och anden och anddraken kommo henne allt närmare, till slut war det bara en liten wattenpöl igen, då reste hon sig litet upp för att räcka ut handen och taga dem, men i detsamma gick solen upp mitt för henne och det tål aldrig troll att se, derför sprack haffrun och allt wattnet rann ut i sjön igen. Då woro prinsen och lilla Nora frälsta, gingo upp på land och blefwo menniskor igen och följdes de åt till hans fars kungsgård.

Men då de woro ett litet stycke derifrån, sade lilla Nora: "Gå du fram ensam, jag blir här så länge, kommer du ihåg mig så kommer du allt och hemtar mig." Ja han kunde wisst aldrig glömma henne, så togo de farväl af hwarandra och han gick ensam fram; och man kan wäl weta sådan glädje det blef för hans för-

ACC. N:R M.11406:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

äldrar och alla och när han då warit hemma några dagar och i glädjen att få råka alla gamla wänner, icke kommit ihåg lilla Nora, sade hans far till honom att då han redan war gammal wille han gerna att sonen snart skulle gifta sig och så blef det beslutat att han skulle gifta sig med en prinsessa i nästa kungsgård, - och lilla Nora hon war glömd.

Nu skulle en af kungens förnäma herrar skickas till den andra kungsgården för att fria till prinsessan, men det blef sent innan han kom tillbaka, så att det war mörkt när han kom midt för der lilla Nora bodde, han gick då in och bad om natthärberge, det fick han gerna och sedan de ätit om qwällen bäddade hon i det yttre rummet åt herrn och sjelf låg hon i det inre. Sedan de lagt sig ropade hon på honom och sade att hon hade glömt att skjuta spjellet i det rummet der han bodde, om han wille wara så god och göra det, ja det skulle han wisst göra, steg upp och skjöt spjellet, men sedan kunde han icke släppa spjellsnöret utan der fick han stå hela natten i skjortan och hålla i spjellsnöret, ty han skämdes att be lilla Nora komma och hjelpa honom derifrån. När det blef dager kunde han släppa och då hade han intet annat att göra än kläda sig. Då lilla Nora kom ut och helsade god mårgon frågade hon om han sofwit godt, ja, swarade herrn, ty han wille icke säga att han stått wid spjället hela natten.

ACC. N:R M. 11406:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En tid derefter skulle en annan herre skickas till grannkungsgården för att öfwerenskomma när bröllopet skulle bli, då han kom tillbaka war det sent och han gick in till lilla Nora och frågade om han kunde få wara der öfwer natten. Han blef ock wänligt emottagen och skulle ligga i yttre rummet; sedan de lagt sig ropade lilla Nora och bad om han icke wille köra in hennes kalf, som gick derutanför på ängen; det wille han gerna och då det war sommar nu, så brydde han sig icke om att kläda sig, ty kalfwen skulle han ju snart få in, men kalfwen wille icke in utan sprang undan; då fick han slutligen tag i hans swans och tänkte, nu skulle han få in honom, men det war omöjligt, kalfwen sprang fram och tillbaka och rundt omkring, men icke in; slutligen wille herrns släppa swansen, men si det kunde han icke, utan der fick han springa med kalfwen hela natten ända till det blef dager då kunde han släppa, och då skyndade han sig alldeles uttröttad in och klädde på sig. När då lilla Nora kom ut frågade hon om han sofwit godt, ja sade han och efter frukosten for han derifrån och talade icke om för någon hwad som händt honom.

En tid derefter skulle prinsen sjelf fara och bli bekant med den prinsessan han skulle gifta sig med, men när han kom midt för der lilla Nora bodde war der en uppförbacke och det war alldeles omöjligt för hästarna att draga wagnen uppför den. Då

ACC. N:R M.11406:19

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sade den herrn som hållit kalfwen i swansen att i det huset bodde en flicka och hon hade en kalf som war så stark, att om de bara finge låna den, skulle han wisst kunna draga wagnen uppför backen; prinsen sade då att han skulle gå in och be att de finge låna kalfwen, och herrn gick och bad derom, men Nora swarade att de fick de intet om icke prinsen kom sjelf och bad derom. Det tyckte allt prinsen war förargligt, men då intet annat hjelpte, fick han lof att göra det. Då prinsen kom in satt lilla Nora med ryggen wänd emot dörren och matade ett par dufwor, så lade hon tio ärter åt honan och 20 åt hannen, men hannen åt fortare och wille så äta af honans ärter, då slog lilla Nora till honom och sade: "Swiker du maken din, som prinsen gjorde med lilla Nora." Och så skedde det flera gånger, hon brydde sig icke om att swara på hwad prinsen sade eller loddes som hon såg honom. Slutligen gick prinsen fram till henne och när han då fick se henne i ansigtet kände han igen lilla Nora och kom ihåg att det war hon som hjelpt honom från haffrun och att han höll så mycket af henne. Och så brydde han sig icke om att fara till den andra prinsessan, utan han satte lilla Nora opp i sin wagn, och for hem med henne till föräldrarna och talade om att det war hon som hade hjelpt honom hem, henne höll han af och ingen annan wille han gifta sig med. Då blef det stor glädje på kungsgården, deras bröllop firades med mycken ståt; i många dagar. När kungen dog blef prinsen kung och lilla Nora drottning, många barn fingo de och lefde lyckligt så länge jag hört något om dem.

ACC. N:R M. 11406:20.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Aa 102

ROTTORNA I ENEBUSKEN.

Det war en gång en kung som hade tre söner, han höll lika mycket af dem alla tre och wisste icke hwilken han skulle ge riket en gång då han dog derföre sade han till dem att de skulle få hwar sin häst och rida ut åt hwar sitt håll, och den som kom hem med den mindsta hunden, den skulle få bli kung efter honom. Ja de redo ut och skulle skaffa små hundar, men den yngsta prinsen satt och tänkte på allahanda och lät hästen gå som han wille. När han så hade ridit temligen länge, stadnade hästen, prinsen såg sig då omkring och fick se att han war på en stor slätt alldeles full med enebuskar och wid en mycket stor enebuske hade hästen stadnat och wille icke gå längre. Då steg prinsen af för att se huru det war fatt och då fick han se en trappa som gick ned i jorden i den stora enebusken, han gick ned för trappan och kom till en dörr som icke var stängd, då gick han in och kom i ett mycket wackert rum; ingen menniska såg han, men när det warit litet kom der in flere rotter, de dukade en bord för twå personer, och så buro de en mycket god mat på silfwerfat; der-efter kom en rotta in som hade ett porträt på halsen, hon helsa-de på prinsen och bad honom sitta ned och äta middag med henne; han tackade och de satte sig att äta och rottan war mycket artig och wänlig och han hade rätt roligt der en tid, men så kom han

ACC. N:R M. 11406:21.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ihåg att han skulle skaffa den lille hunden, och han wille gå upp och rida derifrån, men han kunde icke hitta dörren och rottan sade honom att han kunde icke komma derifrån förr än wid samma tid då han och hans bröder skulle komma hem till faren med de små hundarne de skaffat. Detta tyckte han war mycket ledsamt, men det hjelpte icke han måste bli qvar. När nu tiden war inne att han skulle rida hem, så kom rottan och tog mycket wänligt farwäl af honom och gaf honom en stor nöt, som hon bad honom bedja fadren knäcka i stället för att ge honom en hund. Ja prinsen hade intet annat att göra än att rida hem. Då han kom hem woro bröderna nyss komna och hade hundarne med sig de aldra wackraste små hundar, men han hade blott en stor nöt, som han bad fadren knäcka; detta tyckte kungen allt war underligt, men han knäckte nöten och se, en liten hund hoppade ut, som man wäl kan tänka huru liten han war. Den yngste prinsen war naturligtwis den som hade wunnit, men kungen sade att de skulle göra ännu ett försök; den som kom hem och hade det finaste och wackraste lärftet med sig, så långt som till ett par lakan, den skulle bli kung. Prinsarna redo åt hwar sitt håll, men den yngste kunde icke få sin häst att gå åt något annat håll än förra gången, så att han kom nu ock till slätten med enebuskarna. Då tänkte han, jag skall gå ned till rottan och tacka för hunden men genast säga att jag skall hafwa ett lärft med mig så att jag måste rida åt annat

ACC. N:R M. 11406:24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

håll. Rottan kom mycket glad och wänlig emot honom och bad honom wara wälkommen. Han tackade henne för hunden men sade att nu skulle han skaffa ett fint lärft, så att nu måste hon låta honom gå. Men det gick som förra gången, han kunde icke finna dörren och måste bli qvar till den dagen de skulle komma hem till fadren, då tog rottan åter ett mycket wänligt farwäl och gaf honom en nöt. Bröderna woro också nu komna före honom, de hade sådana utmärkt fina och wackra lärfter med sig, men han hade bara en nöt att ge fadren, dock när kungen knäckte nöten låg der ett lärft inuti, som man wäl kan weta war det aldra finaste efter det kunde få rum i nöten. Då hade den yngsta sonen åter wunnit, men kungen sade: "Wi skola göra ännu ett försök till; den som kommer hem med den wackraste och snällaste fästmön, den skall bli kung.

Då redo de åter ut, men den yngste prinsens häst gick åter till enebuskarna och det var icke möjligt att få honom att gå någon annan stans; han standnade nu också wid den stora enebusken och prinsen hade ingen annan råd än att gå ned till rottan, tacka henne för lärftet men be henne för all del låta honom fara åt andra trakter, ty en fästemö kunde hon ändå icke skaffa honom; men det war som de förra gångerna, dörren kunde han icke finna sedan han wäl kommit in och han måste bli qvar. När då dagen kom att prinsarna skulle komma hem, sade rottan att hon skul-

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 11406:23.

le wara hans fästmö, häröfwer blef prinsen ändå mera ledsen, han hade heldre wellat komma hem utan fätmö, än med en rotta, men det hjepte icke; rottan lät spänna 8 stora hwita rotter för en wagn, en rotta satt på kusksätet och körde och en annan stod bakpå som betjent och så foro de åstad och prinsen red bredwid. Litet innan de kommo fram till kungsgården skulle de fara öfwer en ström, prinsen red öfwer bron men rotterna körde ned i wattnet, häröfwer blef prinsen mycket ledsen, ty han höll riktigt af rottan, fast han icke wille hafwa henne till hustru. Men de drunknade icke, utan kommo upp på andra stranden, och då hade de hwita rottorna blifwit 8 hwita wackra hästar, kusk och betjent woro nu riktiga menniskor klädda i grannt lewré och inuti wagnen satt den aldra wackraste prinsessa. När de kommo fram hade han den aldra wackraste fästemön och kungen sade att han hade wunnit. och skulle hafwa riket; men då sade hans fästemö att det behöfdes icke, ty hon hade sjelf ett stort rike, utan kungen kunde ge det till någon af de andra sönerna. När nu bröllopet hade warit för alla tre prinsarna, skulle den yngste fara hem med sin hustru; och då de kommo till slätten der enebuskarna hade warit fick han se att det war en stor stad och i stället att det förut blott sprungit rottor ikring öfwerallt, war det nu menniskor, som gingo på gatorna och den stora enebusken war nu ett stort wackert slott. Det hade bara alltsamman warit förtrollat. Så blef prinsen och hans hustru kung och drottning der och lefde lyckligt i många långa år.

ACC. N:R M. 11406:24

1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Saga. Soldat-
fredstion. cf.
566?
Ofullständig.

S O L D A T E N.

Det war en gång twå kungar som hade krig med hwarandra och hela dagen hade de stridt med hwarandra. Wid den ena hären war en mycket tapper soldat men han hade blifwit sårad och när det blef afton och mörkt så blef han alldeles skiljd från de andra och kom wilse i en stor skog, der gick han och gick och wisste icke h/war han war och då började det att regna, så att han blef alldeles wåt. När han länge hade gått der och det redan war fram på natten, fick han slutligen se ett ljus skimra emellan träden, deröfwer blef han glad och gick deråt; till slut kom han ut på en liten slätt i skogen och der låg ett litet hus derifrån ljuset kom, dit gick han. När han kom dit knackade han på dörren, men ingen swarade, han knackade en gång till men allt war tyst. Då tänkte han: jag går in ändå", antingen det är wän eller fiende här bor, så försökte han att öppna dörren hwilket gick mycket lätt. När han kom in war der ingen inne men en lustig brasa brann i spisen dit gick han för att torka sina wåta kläder; då han stådt der en stund och började att bli torr och warm, kände han att han war mycket hungrig, ty han hade ingenting ätit på hela dagen; när han nu såg sig ikring i rummet, fick han se att wid den ena sidan stod ett bord dukat för en person och på bordet war både mat och win, och ett par ljus

ACC. N:R M. 11406:25.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stodo på bordet och brunno; han undrade mycket till hwem detta war ämnat, men då han ingen såg och kände sig grufligt hungrig tänkte han: det må nu wara ämnat till hwem som heldst, jag sätter mig att äta, hwilket han ock gjorde; när han ätit såg han sig omkring om der icke skulle wara någon säng eller soffa, der han kunde lägga sig ty han war både sömning och trött, men der war ingen sådan. Då fick han se en dörr, som stod på gläntt, han tog det ena ljuset och gick in dit, och der stod en säng bäddad. Ja, tänkte han, det må nu wara wem som heldst som rår om detta, jag är så trött att jag lägger mig och så få de göra med mig hwad de wilja; han klädde af sig, fick rätt på några lappar hwarmed han förband sina sår hwilka icke woro farliga, fast de hade blödt mycket, och så lade han sig och somnade genast. Andra mårgonen när han waknade war det dager och han fick se en stor gubbe med ett draget swärd i handen, stå wid sängen. Då sade soldaten att han hade ätit och sofvit der utan lof, war för att han war så trött och hungrig, men nu låg han der obewäpnad och om gubben wille taga hans lif, kunde han ju det. Nej, sade gubben, det will jag icke, utan jag skall i stället hjelpa dig; så smorde han helande slafwa i såren och gaf honom rena torra kläder att sätta på sig; när han då war klädd och kom ut fick han frukost och sedan skulle han gå ut med gubben som wisade honom ett arbete hwilket han wille hafwa gjort och

ACC. N:R M. 11406:26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sade att om soldaten gjorde det till hans belåtenhet skulle han belöna honom rikeligen. Det wille soldaten åtaga sig och så sade gubben att han skulle fara bort och bli borta en wiss tid och när han då kom hem, wille han att arbetet skulle wara färdigt; under tiden skulle ingenting fattas soldaten, fast han ingen menniska såg.

Gubben for bort och soldaten började att arbeta, då han wid middagen kom in, fann han bprdet dukat och tillräckligt både mat och win; sedan han om eftermiddagen hade arbetat och kom in om qvällen, war qvällswarden framsatt och sängen bäddad i inre rummet; och så gick det hwar dag, så länge arbetet warade. Litet efter sedan det war slut kom gubben hem wid den utsatta tiden, då gingo de ut och beságo arbetet och gubben war mycket nöjd och sade: "Nu skall du få tre dyrbara saker det ena är en penningpung ur hwilken du kan taga så mycket penningar du will, och det är alltid lika mycket uti den, det andra är ett swärd, med hwilket du lika lätt kan hugga igenom järn och stål som igenom köttet på menniskokroppen; ; och det tredje är en skjorta, som har den egenskapen att, då du sätter den på dig är du osynlig. Förwara dem wäl och bruka dem till nytta, men tala icke om för någon att du har dem, ty då gör det dig illa. Soldaten tackade mycket och lofwade wisst att tiga; och så lemnade han gubben, skaffade sig wackra kläder och köpte sig en wacker häst,

ACC. N:R M. 11406:27.

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som han red på. En afton kom han till en stad och gick in på wärdshuset, der de satte hans häst i stallet och han fick ett rum. Men om natten hörde han mycket buller och om mårgonen när han kom ut woro alla han råkade så förskräckta och ledsna; han frågade hwad det war och fick weta att en främmande krigshär hade oförwarande kommit dit och de woro icke rustade så att de kunde förswara sig utan staden skulle bli intagen. Då gick han till slottet och bad att han skulle få tala med kungen, det wille de att börja med icke tillåta, men slutligen fick han komma in. Då bad han kungen om hundra af hans raskaste folk så skulle han bjuda till att driwa bort fienden, kungen sade att det war omöjligt, men wille någon friwilligt följa honom, så kunde han få försöka. Då walde han ut hundra som han tyckte såg aldra duktigast ut och så gingo de emot fienden; men i detsamma satte han på sig sin skjorta, då kunde ingen se honom, så gick han före och med sitt skarpa swärd röjde wäg för de andra, och då de icke kunde se honom, kunde hwarken akta sig för honom eller göra honom något ondt, de sågo bara att den ene efter den andre föll ned död och sönderhuggen; och slutligen kom han fram till den främmande prinsen som anförde krigsfolket och honom tog han till fånga och alla de andra flydde ty det hade kommit en sådan fruktan öfwer dem.

Så tog han af sig skjortan och lade den i sin ficka och då kunde de se honom; och så satte de den främmande prinsen i ett

ACC. N:R M. 11406:28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fängelsetorn och soldaten gick till den gamle kungen, som war mycket glad och wisste icke huru mycket han skulle tacka honom; utan sade att han skulle få gifta sig med hans doter som war enda barnet och sedan bli kung efter honom; ja prinsessan tyckte han just icke om ty hon war hwarken beskedlig eller wacker, men efter den gamle kungen wille det, så skulle det dock ske och de blefwo förlofwade. Men jemt plågade hon honom med frågor huru det war möjligt att han med hundra man kunde öfwerwinna hela den fiendtliga hären, och hur länge hon bad honom, så till slut sade han henne det. Då bad hon honom wäl taga wara på dessa dyrbara sakerna och frågade war han hade dem. I början wille han ej säga det men när hon länge grät och bad att få weta det och loddes som om det war för att hon war så rädd att han skulle förlora så dyrbara saker, så talade han om, att om dagarna bar han dem alltid på sig men om nätterna lade han dem under sin hufwudgärd. Så en afton gaf hon honom en sömndryck så att han icke wisste af det, när han då om natten sof mycket hårdt, tog hon reda på sakerna och såg mycket noga huru de sågo ut och lade dit dem igen. Så sydde hon enskjorta, alldeles lik den han hade fått af gubben, och wirkade äfwen en likadan penningpung, samt lät göra ett likadant swärd. När allt detta war färdigt, smög hon sig in en annan natt och bytte om sakerna, lade skjortan och penningpungen hon hade virkat under soldatens hufwud, satte

ACC. N:R M. 11406:29.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det nya swärdet i skidan och tog alltsammans som han fått af gubben med sig.

Prinsessan hade förut warit öfwerens med den fentlige prinsen, nu lagade hon så att han fick skjorta, swärd och penningpung till sig i fängelset, han kunde då lätt komma ut, utan att någon såg honom, han samlade åter sitt folk och öfwerföll staden till hwilken prinsessan låtit öppna portarna

ACC. N:R M. 11406:30.

Dansa Dansa du lilla grå Munk.
alt som en Redelig Herre
Jag skall ge dig en godan gås,
Nej sa Munken jag Eter ej Kråss
jag dansar intet så gerna.

Dansa Dansa du lilla grå Munk
alt som en Redelig Herre,
jag skall ge dig en göddor Tupp
Nej sa Munken han vecker mig upp
jag dansar intet så gerna.

Dansa Dansa du Lilla Grå Munk
alt som en Redelig Herre
jag skall ge dig en göddor stut
Nej sad Munken han Körer mig ut
jag dansar intet så gerna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Folkvisor

ACC. N:R M. 11406:3/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

KONUNGEN OCH LITEN Kerstin.

Konungen går sig till Guldsmedens gård
så jufveligen gingo deras pipor
och ute för honom Guldsmeden står
för de danske som i skola vunnet.

Och hörer du Guldsmed hvad jag dig säga må
i afton skall du låta din doter för mig gå

Och huru skall jag låta min doter för er gå
hon är intet mer än dagarna två

Hon är ju ett barn så litet och klen
hvar natt såfver hon på sin moders arm

Och vill du inte låta din doter för mig gå
så skall jag visst låta ditt hufvud huggas åf

Och hör du liten kerstin hvad jag dig säga må
i afton skall du för kånungen gå

Och huru skall jag för konungen gå
jag har intet mer igän än de dagarna två

Och vill du nu intet för Konungen gå
så vill han låta mitt hufvud huggas åf

ACC. N:R M. 11406:32.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Näj förr än han skall låta ert hufvud huggas åf
förr skall jag gå så långt jag förmår

Hon snörade sig med en liten gull snod
att tårarna henne i ögonen stod

Hon kastade på sig en silkestikad våd
och rödaste Gulldet i veckena låg

Och liten kärstin hon går sig åt stengatan fram
och femton gulld vippor der efter hänne hang

Och ner som hon kom till Konungens gård
så ute för henne konungen står

Och hör du liten Kerstin hvad jag nu säger dig
i afton skall du dansa en åka dans med mig

Åka dans jag aldrig dansat har
men likvel vill jag dansa så gått jag förmår

Första steget hon gångar omkring
hon rådnar och bleknar och blånar om kin

Och andra steget hon gångar ikring
två baremorskor tager henne i kammaren in

Och när som hon kom i kammaren in
så föder hon strax två art blommor kin

ACC. N:R M. 11406:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och hör du liten Kerstin hvad jag dig säga må
hvem är nu fader åt de barnen två

Så sant mig Gud hjälpe till lif och till själ
min nådiga Konung om jag det vet

För elva var det som buren uppbröt
den tålfte var det som min ära åtnjöt

Och hör du liten Kärstin hvad jag säger dig
hvad gaf han dig då för äran din

Det första han gaf mig en harpa utaf gull
han bad jag skulle spela när jag blef sårgefull

Det andra han gaf mig en silke stickad serk
den hafver jag slitet med sveda och verk

Det tredje han gaf mig en silfverbordan knif
Gud gifve han sutte i hans unga lif

Och hör du liten Kerstin du tala intet så
du vet intet hvem det draba upå

Ja draba ja draba på hvem det draba vill
Gud gifve han sutte i hans hjerta dertill

Och hör du liten Kerstin hvad jag dig säga må
jag är nu sjelf fader till barnena två

ACC. N:R M. 11406:34

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och det blef glädje och det blef ro
Så ljufveligen gingo deras pipor
Kungen och liten Kerstin tillsammans de bo
för de danske som I skullen vunnit.

ACC. N:R M. 11406:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stafia hon talade till Konungen så
Underligen
Liten Kerstin hon sofver hos
I riden genom rosende lunden

Och Konungen han talte till Håkan sin dräng
"Du hämte mig hit liten Kerstin i qväll"

"Och huru kan jag hämta liten Kerstin i qväll
Drängarna de sofva uti uppbäddad säng."

Och Håkan han går sig ut stallet då
Han skådar de fålarna hwita och grå

Så rider han sig öfver tolfmila skog
Så kommer han fram der liten Kerstin hon bor

Och der brann jus i hvarendaste vrå
Men aldra mest der liten Kerstin hon låg

Och Håkan han klappade på dörren då
"Liten Kerstin stig upp och drag låsen ifrån"

"Med ingen hafver jag stämma satt
"Och ingen släpper jag in så sent om natt"

Men Håkan hade fingrar både mjuka och små
Han drager så sakta den låsen ifrån

ACC. N:R M. 11406:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och liten Kerstin hon upp ur sängen steg
Lilla barnet vid sidan det dåde och skrek

Liten Kerstin tog på sig en kjortel så grann
Det visste ingen annat än att Solen upprann

Liten Kerstin tog på sig en tröja så röd
"Och i denna tröjan så måste jag dö."

Kära du Amma var lilla barnet huld
Dig will jag gifva både silfver och guld

Och Håkan han svingade sin gångare grå
Så saktelig han lyfter liten Kerstin uppå.

Och när som de kommo till Konungens gård
Så ute för henne här Stywmodren står

Och hör du liten Kerstin hvad jag dig säga må
Nu skall du inför din fader att stå
Liten Kerstin hon in genom dörren steg
Och Konungen henne med vreda ögon neg

Och hör du liten Kerstin, hvad jag nu säger dig
Will du nu dansa den långa dans för mig.

Och dansen han gick så temmeligen an
" Stafia Stafia jag säger försann

ACC. N:R M. 11406:37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stafia Stafia nu måste du dö
Du sade liten Kerstin hon var inte mö."

"Och hör du liten Kerstin hvad jag säger dig
Will du nu byta gull bälte med mig."

Inte så hafver jag gull bälte om mig
Det är en gull snod jag har lindat om mig."

Liten Kerstin hon blef både ledsen och harm
Hon skar af gull snoden så hwita mjölken rann.

Och Konungen han sade till Håkan sin dräng
"Du hämta mig hit mina stålpiskor fem."

"Och kära ni min fader begären icke fem
Det wore wäl godt jag hann slita upp en."

Och första slaget han till liten Kerstin slog
Så sprang både näsa och mund uti blod.

Och andra slaget han till liten Kerstin slog
Så föll hon då neder för Konungens fot.

Och Konungen såg genom fönstret ut
Han såg inte himmelen för swärd och för spjut.

"Och hör du liten Kerstin hwad jag säger dig
"Hwem är nu fader åt lilla Sonen din."

ACC. N:R M. 11406:38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Min fader, min fader jag säger för sann
"Det är en Konung från Engeland."

"Och huru skall jag få nu min stålbadstu röd
Underligen
"Der skall Stafia ligga i eld och i glöd."

I riden genom rosende lunden.

ACC. N:R M. 11406:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stålts Margreta gick uppå gården wår
Hon tänkte inte att det war hennes sista dar.
I ron mig öfver sjön med den åran.

Och kära du min Syster du blif hos mig i dag
Det kommer upp ett måln det är nu rätt så swart

"Och wara huru swart det wara må
"Och mig så skyler mina silkesbäddar blå".

"Och kära du min Syster du blif hos mig i natt
"Det kommer upp ett wäder det blåser ju så starkt."

"Och blåsa huru starkt det blåsa må
"I afton skall jag dricka Herr Källarwallers skål."

Stålts Margreta hon skjuter sin skuta ifrån land
Bårtt glömde hon Gud Fader också den Helge And.

Och när som de kommo midt uti sund
Det blåste upp ett wäder, det förde skepp i grund.

Stålts Margreta hon kastar ut sina gångare grå
och upp så flyter de sammetssadlar blå.

Stålts Margreta kastar ut sitt röda gullskrin
Och upp så flyter gyllenduk omkring

ACC. N:R M. 11406:40.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stålts Margreta kastar ut sina barn de små
Och uppe så flyter deras fagergula hår.

Små barnen de räcka hwit hand ifrån sig
"Och kära wår Moder ni frälse wåra lif."

"Och huru så skulle jag frälsa ert lif
"Jag är wäl sjelf största faran uti."

Styrmannen lade sig i wattnet och sam
Och femton mil han hade till närmaste land.

Och när som han kom till HerrKällarwallers gård
Så inne wid bordet Herr Källarwaller står.

"Herr Källarwaller står här och dricker sin skål
"Stålts Margreta hon somna på sjöbotten i går".

Källarwaller sprang sig öfver breda bordet fram
Alt mjödet och winet på bordet utrann.

Herr Källarwaller sprang sig allt ut på en wäg
Det är så sent att wänta den aldrig kommer igen.

Herr Källarwaller sprang sig allt uppå en ståck
Det är så sent att wänta den aldrig kommer opp.

Herr Källarwaller sätter sitt swärd mot en sten
Att udden den gjorde hans hjerta stort men
I ron mig öfver sjön med den åran.-

ACC. N:R M. 11406:41.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

DROTTNING DAMMON.

Drottning Dammon hon ligger i Rimstad sjuk,
Till Redeby de månde henne vänta;
och alla de fruer i Danmark är,
de månde ju till henne hemtas,
I Rimstad der vilar Drottning Dammon.

"Ni hemten mig den ena, ni hemten mig en ann,
ni hemten mig en av de visa,
"ni hemten mig hit liten Kjerstin så god,
"det är Petters syster uti risa.

Liten Kjerstin hon in genom dörren steg,
hennes ögon de rumno så strida;
"jag vill er i sannen säga,
"alt detta är en heftiger qvida.

Liten Kjerstin hon satte sig och leste i sin bok
hennes ögon de runno så strida;
"jag vill er i sanning säga,
"att Konungen måste detta veta.

Der taltes till en liten små dreng,
han sig åt stallet rände,
så tager han sadelen på bjälken blå,
och den han på gångaren spände.

ACC. N:R M. 11406:42.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Konungen gick sig på Skoneborg Slott
han såg sig ut så vida,
"Gud vet hur det med min Dammon tillstår,
"min tjenare så ynkeligen rider.

Fram kom der en liten små dräng,
han stannade vid breda borde,
han hade en tunga och snäller var den,
så vel förde han ut sina orde

"Nu sitter ni Konung vid bredaste bord,
"och hafver gull kannor uti handen
Drottning Dammon hon ligger i Rimstad sjuk,
till redeby vi månde henne vänta.

Konungen slog sin daglebast i bord,
så alla gull terningar sungo,
"nog råder Gud fader i Himmelens tron,
"min Dammon dör icke så unger.

Konungen red sig från Skoneborg Slott,
honom följde fäm och fämtio svänner,
men ner som han kommer till Rimsted fram,
så rider der Konungen alena.

ACC. N:R M. 11406:43.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Konungen red sig den stengatan fram,
han släppte sin häst vid en svala,
så gladlig gick han sig åt stenstugan in,
han mente med sin keraste få tala.

Han klappade sin Dammon på hvit blekan kin,
som förr har varit rosende röder,
och Herre Gud nåde mig ynkelig Konung,
som ser min keraste nu ligga döder.

Ack hören i Fruer runt om kring,
så monga som her äro inne,
ack sänden upp till Himmelen en hjertans bön,
att min Dammon monde lefvande finnas.

Och de föllo ned på sina bara kne,
så monga som der voro inne,
och sände upp till Himmelen en hjertans bön,
att Dammon mond lefvande finnas.

Och Drottning Dammon hon reste sig på bordet upp,
hennes ögon de voro snövita,
"ack Herre Gud nåda er ynkelig Konung,
"som gorde mig nu den stora möda.

ACC. N:R M. 11406:44.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Den första bönen jag beder eder om,
"ni låten er väl befalla,
"er lilla son i hafven satt hit i dag,
"han är utskuren utur min sida.

Den andra bönen jag beder eder om,
"ni låter er väl befalla,
"er lilla son i hafven satt hit i dag,
"uppföd honom vel alla dagar.

"Den tredje bönen jag beder eder om
"i låten er väl befalla,
"i tagen liten Kjerstin till eder vän igen,
"ty hon är utvaldast ibland alla.

"Jag hafver ingen tid till att tala mer med er,
"mitt timmeglas är snarligen utrunnit,
"ty Himmelens Klocker de ringa efter mig,
"nu månde jag upp till dem fara.

i Rimstad der vilar Drottning Dammon.

ACC. N:R M.11406:45.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tornbaggen låg på ugnen sjuk,
Trintanteri trumma
Han vill ha flugan till sin äkta Brud
Min ros och ädela blomma.

Han sa till Bromsen sin frände,
Trintanteri -
Nu vill jag dig utsända,
Min ros och --

När Bromsen kom till flugans gård,
trin -
stod flugan ute och kamm a/ sitt hår
Min --

"Tornbaggen hafver mig ut sändt
Han vill ha Dig till sin äkta vän.

Och tycker Du att det är likt
Tornbaggen är fattig och jag är rik.

När jag sitter vid Kungens bord,
så ligger Tornbaggen och gräfver i jord.

Och när jag äter på silfverfat,
Då ligger Tornbaggen under en hästebak.

ACC. N:R M. 11406:46.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och Bromsen vredgades vid dessa ord
Trint --
Han slog till flugan så hon föll till jord
Min ros och --

Och när de slogos som aldra bäst
Så kom tornbaggen surrandes.-

Och han tog flugan i bälte
Och kasta henne i bänken.

Och käre Tornbagge, du skona mitt lif,
Jag vill gerna din hustru bli.-

Der blef bröllop och det blef stort,
Det hölls allt under en hästelort.

Och det var glädje i detta hus
Bonden dansa med en väggelus.

De stufvade spansk syra,
Bondgumman dansa med en myra.-

- - -

ACC. N:R M. 11406:47.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den blinde gick ut vid midnatts tid
Att se hvad Solen månd lida
Den halte han dansa den stumme han sjöng,
Den fingerlösa spelte på lira.
Jag låg i min hatt, jag drömde hvar natt,
Jag tyckte den visan var bakfram**S**att.-

Ekorrn han ligger på hafsen botten
Och kastar upp stora stenar.
Och Laxen han sitter å Granitopp
Han bryter ned stora grenar.
Jag låg i min hatt - - -

Barnet det ger sin moder di,
på det hon ej må gråta och skrika,
Den fattige ger den rika bröd,
På det han ej skall hunger lida
Jag låg - - -

Det voro två Korpar de byggde sitt bo,
Det boet de byggde på logen.
Det var två Dufvor, de spände en lo,
den förde de långt bort i skogen.
Jag låg i min hatt, jag drömde hvar natt,
Jag tyckte den visan var bakfram**S**att."

ACC. N:R M. 11406:48.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hvar hafver Herr Pillegrim varit i natt?
Under minom sadel
Jag har varit i Uglehatt
För min gångare ränner igenom skogen.

Och hafver Du sett den Jungfrun skön,
Under minom --
Var inte hon hårfager och fin?
för min ---

Och hon var hårfager och fin
Under ---
Men hon hade kryckor i stället för ben
för min --

Och hafver hon kryckor i stället för ben

Så ack om jag hade mina gåfvor igen!

Herr Peder han sadlade Gångaren sin,

Han red litet fortare än fåglarna flö.

ACC. N:R M. 11406:49.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och när som han kom till Jungfruns gård

Då ute för honom skön Jungfrun står.

Och varen välkommen Herr Peder till mig
Och lyster er mjöd eller törstar er vin?

Ej lyster mig mjöd eller törstar mig vin,
Om inte skön Jungfrun går sjelf åstad.

Men axlade kryckor under kappan blå,
Så gångar hon sig till källaregård.

Hon satte de kryckorna mot en sten,
Ack om jag hade mig ett par färdiga ben!

Hon satte de kryckorna mot en rot,
Ack om jag hade mig en färdiger fot!

Och lås upp kistor och lås upp skåp,
Herr Peder skall ha sina gåfvor igen.

Och jag vill inte de gåforna ha
förr vill jag sjelf sköna Jungfrun ha.

Men jag vill inte Herr Peder ha,
för han gaf mig så snäsiga svar.

ACC. N:R M. 11406:50.

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Herr Peder han slog sina handskar i bord
Under mi̇nom sadel,
Och aldrig skall jag tro klaffares ord.
För min gångare ränner igenom skogen.

Och Bonden han körde till timmerskog
falala falallallallallala
Der fick han höra hur kråkan gol
falala falallallallallala.

Och Bonden blef rädd körde hem igen
fallalla
Jag är rädd att den Kråkan hon biter mig".
falallalla-

Då svarar käringen med ena tand
Har du nånsin hört kråka bita man?"

Bomden späner sin båge mot en sten,
Så sköt han den kråkan i högsta gren.

Bonden späner sin båge emot sin fot
Så sköt han den kråkan så hon föll till rot.

ACC. N:R M. 11406:5

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och brådt kom ett båd från Länsmans gård
Hvar har du den kråkan som du sköt i går?

Af köttet så salta jag tunnor och kar,
Jag har än en stek åt Herr Lensman qvar.

Af fjädren så täckte jag all min hus
Af taljen stöpte jag tolf pund ljus.-

Af näbben gjorde jag tunnetapp,
Af hufvut gjorde jag kyrkeknapp.-

Af fötterna gjorde jag dyngegrep,
Af tarmarna snodde jag tackel och rep.-

Af skråfvet gjorde jag ett gångande skepp,
Det bästa som uti Spanska sjön gick.

Af stjertfjädern gjorde jag ett artigt gefvär,
Som fruntimren bruka i solskinsvär.

Den kråkan var nyttig till mångem god ting
falalla, falallallallallala
Af stjerten gjorde jag flickorna ring,
falalla, falallallallallala.

ACC. N:R M. 11406:52.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

opp/

Hjärtat hoppar och ner i mej
Liksom det vore stekta munkar,
Och inte vet jag hvad som går åt dej,
men du beständigt går och pjunkar
för håhåhå, låt denna arian gå.
Sitta i vassen och skära pipor små,
Ty jag är ensam som fågeln, som fågeln
Som hafver mistat sin maka.

Och ingen har jag som lagat mat
Och ingen som brygger dricka.
Det hafver jag för jag varit lat
och inte skaffat mig en flicka
för håhåhå ...

Och ingen har jag uti mitt hus
Och ingen har jag om natten
Och när jag släcker mitt lilla ljus,
Så får jag krypa till katten.
för håhåhå.

ACC. N:R M. 11406:53.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När hvar och en går hem till sin
Så går jag hem till min gamla,
Och klappar henne på blekan kind,
Så alla tänderna de skramla.
för håhåhå, låt denna arian gå
Sitta i vassen och skära pipor små,
för jag är ensam som fågeln, som fågeln,
Som hafver mistat sin make.
